

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת ראה תשפ"ד שנה י | גליון מס' 548

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פרתחו שעדים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

המבחר שבאותו המין

בפרשתנו מלמדת אותנו התורה שאדם הנודר קרפן לה, כבואו לקיים את נדרו, מצוה עליו להביא דוקא מן המבחרות שבבהמותיו. הלכה זו נלמדת מהכתוב (דברים יב יא): "וכל מבחר נדרים אשר תדרו לה", וכפי שמפרש רש"י על אתר: "מלמד שביא מן המבחר".

בפרשת בראשית מספר כי גם קין וגם הבל הביאו קרפנות, אך בעוד שקרבנו של הבל התקבל, "אל קין ואל מנחתו לא שעה" (בראשית ז ה). מדוע? כי הבל הביא קרפן מן המבחר שבצאנו, כפי שנאמר "מבחר צאנו ומחלבהו" (שם ה), ואלו קין הביא מן הגרוע שבגדוליו (רש"י שם ג).

הקדוש ברוך הוא פמובן אינו זקוק למנחתנו, אולם האדם מצדו צריך לכבדו ולהקריב לפניו מן המבחר. צא ולמד את לשונו הזהב של הרמב"ם בסיומן של הלכות אסורי מזבח: "ביא קרבנו מן היפה המשבח ביותר שבאותו המין שביא ממנו. הרי נאמר בתורה: (שם): 'והבל הביא גם הוא מבחרות צאנו ומחלבהו וישע ה' אל הבל ואל מנחתו, והוא הדין בכל דבר שהוא לשים האל הטוב שיהיה מן הנאה והטוב, אם בנה בית תפלה יהיה נאה מבית ישיבתו, האכיל רעב יאכיל מן הטוב והמתוק שבשלחנו, פסה ערם יכסה מן היפה שבכסותו, הקדיש דבר יקדיש מן היפה שבנכסיו".

כך גם בברכות שאנו מברכים. שני סוגי ברכות יש: ברכה הנענית באמן, שהיא כידוע ברכה שלמה, ומכלל הן אתה שומע לאו - שברכה שאינה נענית באמן היא ברכה חסרה. כאשר אדם מבקש לברך את שם ה', מצוה עליו להביא "מן היפה המשבח ביותר שבאותו המין", ולפיכך מצוה עליו לברך באזני מי שישמע את ברכתו, יענה אחריה אמן ויעשה ברכה שלמה.

על דרך הרמז יש לומר, כי ענין זה נרמז בכתוב עצמו: "מבחר נדרים אשר..." - ראשי תבות אמן, לאמר, ברכה הנענית באמן היא המבחרת במיני הברכות, והרוצה לתת לה' מן המבחר יקפיד שבכוחו תשלמנה בענית אמן.

אפשר להוסיף ולומר, כי הכתוב אינו רומז רק על הברכה הנענית באמן, שהיא ברכה מבחרת יותר, אלא גם על עצם הענייה, כלומר, ענית אמן היא המתנה המבחרת ביותר שאנו יכולים להגיש לקדוש ברוך הוא, שכן אמרו חכמים (ברכות גג ב): "אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישאל עונים". ועל דרך המליצה יש לציין כי מסכת נדרים מסתיימת בדרך צא, בגימטריה אמן, רמז לכך שההקפדה על ענית אמן כהלכה היא "מבחר נדרים".

הבה ונגיש "לא-ל הטוב מן הנאה והטוב!" נקפיד לעטר את ברכותינו ואת ברכות המתפללים בעטרת אמן, ותעמד לנו זכות זו שנוזקת כלנו במהרה להקריב תמידים כסדרם, בביאת גואל צדק במהרה במינינו, אמן!

בקריאת "מבחר נדרים אשר תדרו לה!"

שבת שלום,

213 298 מחולקת

דרך אמונים

פניו הלכה בפרשה

ברפת המצוות על אבוד עבודה זרה

אבוד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם ירשים אתם את אלהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן" (יב ב)

בפסוק זה נצטוונו לבער ולאבד עבודה זרה מן העולם (סנהדרין צ א), ומוני המצוות מנו זאת כמצוות עשה במגן תרי"ג המצוות (ספר המצוות לרמב"ם עשה קפה; ספר החנוך' תלו).

ויש לברר אם תקנו חכמים לברך על קיום מצוה זו כשאר מצוות עשה. אמנם המשנה במסכת ברכות (נד א) אומרת: "הרואה מקום שנגעקה ממנו עבודת כוכבים, אומר: ברוך [אתה ה' אלקינו מלך העולם] שנגעקה עבודת כוכבים מארצנו", והיא ברפת השבח, אך לא נתפרש האם על העוקר עצמו לברך גם ברפת המצוות.

מהרש"א (שם ח"א ז ב) כותב שאכן מברכים על קיום מצוה זו כפי שמברכים על שאר מצוות, ולפיכך העוקר עבודה זרה מברך: "ברוך... אשר קדשנו במצותיו וצונו לעקר עבודה זרה מארצנו". אך תמה על כך רבי בנימין רבינוביא, רבה של וילקומיר: אהד מכללי ברכת המצוות שקבע רבי יוסף אבן פלאט (הובא אבודרהם ברפת המצוות שער ג), הוא שאין מברכים על מצוה שקיומה התאפשר רק בעקבות מעשה עברה שקדם לה. לכן, למשל, אין מברכים על מצות השבת גזל, כי זו מתקיימת רק בעקבות מעשה הגזלה שקדם לה. אם כן, כיצד אפוא נתן לברך על אבוד עבודה זרה? הלא אף אם נעשתה בידי גויים, גם להם היא נחשבת עברה, שהרי אסור עבודה זרה בכלל בשבע מצוות בני נח.

בנו האדר"ת תרץ שדברי ר"י בן פלאט אמורים רק על מצוה שקיומה בא בעקבות עברה שעשה יהודי, שעליה אין ראוי לברך, אך מצוה שבאה לידי יהודי בעקבות עברה של גוי, אכן ראוי לברך עליה (בני בנימין על הרמב"ם ע"ז א).

עוד מחלק בעל מרגליות היס': את מצות השבת הגזלה מקיים הגזלן בעצמו, לכן אין ראוי שיברך על מעשה שבא בעקבות חטאיו שלו. ואולם את העבודה הזרה עשה אדם אחר. ואפלו עשה יהודי, הרי למנתץ אותה אין כל קשר לעברה, לכן בודאי יכול הוא לברך (מקור הברכה עמ' י).

התפלה על שביתת היום

שאותה למושב לה.

והתעגן בעדה הסופי של ספינתו.

"לפריז!" השיב הלה, ודיוי התעגן מיד: "האם אוכל להצטרף, בתשלום פמבון, לנסיעתכם?"

"פמבון!" השיב רב החובל, "אך קח בחשבון כי זו אגית משא והתנאים בה אינם דומים לאלו של אגית נוסעים."

בררות רבות לא היו לו לדיוי. הוא עלה לספינה מתוך הנחה כי בגמל פריז יקל עליו למצא ספינה שבה יוכל לחצות את האוקיינוס האטלנטי בדרכו לביתו.

כיהודי יחיד בין מאות סינים, משך דייו את תשומת לב הנוסעים. בעינים משתאות הם הביטו בו בעת שהוציא מתיק הקטיפה את קפסאותיו השחרות שמהן השתלשלו רצועות שהיו מזרות למראה בעיניהם, הניחו על ידו ועל מצחו ונגעמד בירכתי הספון לתפלה נרגשת.

שפה משתפת הם לא מצאו ביניהם, אולם הם הצליחו להבין כי מדבר בכלים יהודיים שדרכם נתן להתקשר עם הבורא שבשמים ולבקש ממנו כל משאלת לב.

ערב שבת אחר הצהרים. דייו עסק בהכנות אחרונות לשבת, כשולפתע פקדה סערה קשה את הספינה, והוא הוטח בחזקה על רצפת העץ. טרם הספיק לקום וכבר נפרצה דלת תאו, ובפתח עמד רב החובל כשולצדו חבר מלחים גברתנים. בפנים מבהלות הוא קרא לדייו: "מהר, קח את קפסאותיך השחרות ועלה לספון. אנו עומדים לטבע!"

דייו התקשה להתייבב, אך המלחים הגברתנים לא המתינו. הם אחזוהו בדייו וברגליו ורצו עמו אל הספון מוצף הגלים שהתנועע והטלטל כקלפת אגוז.

בירכתי הספון העמידוהו והתרחקו מיד בחריצת קדש. הכל הביטו ביראת כבוד בדייו המבהל שבקשי הצליח לקשר את התפלין על זרועו ומצחו, ומיד החל לזעק ממעמקי לבבו: "רבוננו של עולם, הנה ציית לנו את השבת הממשמשת ובאה כיום מנוחה, צוה נא ברחמיך גם לים הסוער שינוח ושישקט מזעפו!"

הוא לא ידע מהיכן אזור עז והוציא מפיו תפלה שכזו, אך כשבפתע פתאום נרגע הים מרגזו, התנפלו עליו רב החובל והמלחים בחבוקים עזים, מלאי הכרת הטוב.

בימים שונתרו עד לסיימו המצלח של המסע זכה דייו לכל כבוד אפשרי. הוא העבר מתאו הדל לשכן כבוד לצד רב החובל וכנה בפי כל "הקדוש".

דייו המשיך במסעו הארוך, וחדשים ספורים אחרי שהגיע לניו יורק לחיק משפחתו, ארע הטבח הנורא שערכו ערביי חברון ביהודי העיר ובבחורי הישיבה. עתה הבינו הכל את פשר הקריאה הדחופה ששגר הצדיק רבי יעקב יוסף לבנו, למהר ולשוב לביתו.

הכל לאדון הכלי עמ' 90

שבועות ספורים קדם לכן קבל דייו, הלא הוא הבחור החשוב נחום דוד הרמן, מברק בהול מאביו, הצדיק הנודע רבי יעקב יוסף הרמן, ובו הוא נדרש לשוב מיד לביתו.

היטב תכן המכתב הפתיע אותו לחלוטין. היטב זכר את פרדתו הנרגשת מהוריו ארבע שנים קדם לכן. ראש הישיבה רבי משה מרדכי אפשטיין בקור בבייתם ויעץ להם לשלח את בנם האהוב לגלות למקום תורה, לישיבה החדשה שנוסדה רק שנה קדם לכן בחברון. הוריו המסורים, באהבת התורה שיקדה בלבם, שלחוהו לישיבה בנפש חפצה, והנה עתה, כשהוא בשיא פריחתו, אביו דורש ממנו לעזב הכל ולחזור לאמריקה החמרית. ותורתו מה יהא עליה?

כשהמכתב בידו נגש דייו לראש הישיבה, שאמנם היה מפתע כמוהו, אך בהפירו את רבי יעקב יוסף הצדיק הניח כי אם הוא שולח מברק כה בהול, אות הוא כי סבה חשובה גרמה לו לכך. הנחה שהתבררה, חדשים ספורים אחר כך, פנכונה וצודקת עד מאד. "עליך לצית לדברי אבירך", פסק ראש הישיבה, ודייו קבל עליו את הדיו ללא עוררין.

פעת הגיעה העת לעזב. ברגעים נוגים וממשכים נפרד דייו מחבריו האהובים ועלה אל העגלה החורקת שמהרה לעשות דרכה בשבילים המתפתלים שבהרי יהודה, בואכה ירושלים. עם הגיעם לירושלים מהר דייו תחלה להפרד מסבו וסבתו שהתגוררו בשכונת גבעת שאול בירושלים, ולאחר פרדה נרגשת שם פעמיו לתחנת הרכבת בירושלים.

בשעת לילה מאחרת נשמעה צפירה, והרכבת המיחלת נכנסה לרציף. דייו מהר לתפס מקום נוח, כזה שיגיע עליו במעט את המסע הארוך ומרבה התחנות מירושלים עד לגמל פורט סעיד אשר במצרים, שם עגנה הספינה שנועדה להובילו הביתה לארצות הברית.

המסע עבר בעצלתיים. הרכבת חצתה את מדבר סיני, וסוף סוף עצרה במחוז חפצה בשעות הצהריות שלמחרת. דייו ירד מהרכבת והחל להתקדם במהירות לכוון הנמל. אבל שם הלמה המציאות הקודרת בפניו הנדהמות. הפקיד שישב בשערי הנמל הודיעו באדישות כי האניה המבקשת עזבה זה עתה את הנמל בדרכה לארצות הברית.

בוודד וחסר אונים נעמד דייו בגמל האר והמנכר לתפלת מנחה נרגשת. לא היה לו כל משג כיצד יחלץ ממצוקתו ולהיכן ישים עתה פגיו, אולם הוא נשא תפלה מעמק לבו כי ימציא לו ה' מוצא מן הסבך.

משסים את תפלתו הבחין בזוית עיניו בקבוצת סבלים סינים העוסקים במרץ בהעמסת מטען על ספינה גדולת ממדים. בהחלטה של רגע הוא נגש לרב החובל

סתו תרפ"ט. העגלון הערבי הביט בקצור רוח מפגן בקבוצת הבחורים שהתקשתה להפרד מחברם. השעה דחקה, הדרך מחברון לירושלים תלויה ומיגעת, השמים התקשרו בעבים, והוא בקש לצאת לדרך לפני שהגשם יחל. "לשם מה הם מתעכבים? המסע מאתגר דיו, גם בלי לשקע בבץ הפכד

המסע עבר בעצלתיים. הרכבת חצתה את מדבר סיני, וסוף סוף עצרה במחוז חפצה בשעות הצהריות שלמחרת. דייו ירד מהרכבת והחל להתקדם במהירות לכוון הנמל. אבל שם הלמה המציאות הקודרת בפניו הנדהמות. הפקיד שישב בשערי הנמל הודיעו באדישות כי האניה המבקשת עזבה זה עתה את הנמל בדרכה לארצות הברית.

רבי משה מרדכי אפשטיין, ראש ישיבת חברון

שעלול להוצר מחמת הגשם" - הרהר העגלון חסר הסבלנות.

גוי שכמותו... אין הוא מסגל להבין את עמק הקשר והאהבה השוררים בין יושבי בית המדרש. הם לא ידעו זאת, אך לבם הרגיש כי לחלקם תהיה זו הפגישה האחרונה. מי האמין כי עוד באותה שנה יתקדדו השמים השלום ועלה הפורת על קהלת חברון המפארת ובכללה על הישיבה הקדושה

הברכה הכוללת את כל הברכות

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם" (יא כו-כז)

את הפסוק בתהלים (מכח ד): "הנה כי כן בָּרַךְ גִּבּוֹר יְרָא ה'", מפרש רבי צבי הירש חריף בעל ה"טיב גטין" כן: המזמור בו נאמר פסוק זה פותח בפסוק: "שיר המעלות אשרי כל ירא ה' ההלף בדרכיו", ובפסוקים שלאחריו מונה המשורר והולף את האשר הגדול לו זוכה מי שהוא ירא ה', העובד את קונו מפנימיות לבו ולא כמצות אנשים מלמדה. לכן מסכם המשורר ואומר: "הנה פי כן", מאחר שנוכחנו לראות שירא ה' זוכה לכל כן הרבה טובה, "וברך גִּבּוֹר יְרָא ה'" - המבקש לברך את זולתו, אינו צריך להאריך בברכתו, אלא די לו שיברכו שיזכה להיות ירא ה', לפי שברכה זו כוללת ממילא טובה וברכה עד בלי די.

לאור זאת פרש רבי גרשון שטרן בעל ה"לקוט הגרשני" את הכתובים שלפנינו: "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה". ומהי הברכה? שתהיו יראי ה', "אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם", שברכה זו כוללת את כל הברכות ("לקוט הגרשני" פרשת אמר).

מקום עמידת המברכים והמקללים

"והיה כי יביאך ה' אלקיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ונתתה את הברכה על הר גרזים ואת הקללה על הר עיבל" (יא כט)

מדברי אונקלוס נראה שהמברכים עצמם עמדו על הר גרזים ואלו המקללים עמדו על הר עיבל, שכן תרגם פסוק זה: "ותתן ית מברכיא [את המברכים] על טורא דגרזין וית מלטטיא [את המקללים] על טורא דעיבל". ולכאורה דבריו אינם עולים בקנה אחד עם

דברי חכמים (סוטה לב א) שגם את הברכות וגם את הקללות אמרו הלויים שעמדו בין שני ההרים, אלא שבברכות הפו פנייהם לכיוון הר גרזים, ובקללות - לכיוון הר עיבל.

תרגו רבי יוסף דוד, רבה של שאלוניקי:

אף לדעת אונקלוס, הלויים שעמדו בתחתית ההרים הם שאמרו את הברכות והקללות. אולם כיון שבני השבטים שעמדו על ההרים ענו אמן אחריהם, נחשב שהמברכים והמקללים עצמם עמדו על ההרים, שהרי: "גדול העונה אמן יותר מן המברך" (ברכות ג ב). ואף שהעומדים על שני ההרים ענו אמן הן אחר הברכות והן אחר הקללות, מכל מקום העומדים על הר גרזים נחשבו כאומרי הברכות לפי שאלו נאמרו לכוננם, ואלו העומדים על הר עיבל נחשבו כאומרי הקללות שנאמרו לכוננם.

ואכן הדברים מדיקים אף מלשון הכתוב (דברים כו ב): "אלה יעמדו לברך את העם על הר גרזים בעברכם את הירדן שמעון ולוי ויהודה ויששכר ויוסף ובנימן" - אף שכאמור הלויים שעמדו בתחתית ההר הם שאמרו את הברכות והקללות, מכל מקום כיון שהשבטים שעמדו על הר גרזים ענו אמן על הברכות שנאמרו לכוננם, נחשב הדבר שעמדו המברכים על הר גרזים ("צמח דוד").

"אמת ואמונה" - סוד הקיום

"שמור ושמעת את כל הדברים האלה אשר אנכי מצוה למען ייטב לך ולבניך אחריך עד עולם כי תעשה הטוב והישר בעיני ה' אלקיך" (יב חח)

רש"י מפרש (ע"פ ספרי יב מה) כי כפילות ה"טוב והישר" באה ללמד שעל האדם לנהג במדה שהיא טובה בעיני ה' ובד בבד אף ישרה בעיני בני אדם.

אמר האדמו"ר רבי שאול ידידיה אלעזר ממוז'ז'ץ:

סוד קיומו של היהודי הוא בהיותו טוב לשמים וישר לבריות, ושתי הנהגות אלו יסודן במדות האמת והאמונה. האמונה בה' היא יסוד הקשר שבין אדם לקונו, ואלו מדת האמת היא העומדת ביסוד הנהגה בישר עם הבריות. ואכן "הטוב והישר" הם בגימטריה "אמת ואמונה".

על כך אומרים אנו בתפלת ערבית: "אמת ואמונה כל זאת וקיים עלינו"; "אמת ואמונה" הן "כל זאת" - יסוד הכל, באמצעותן נעשה האדם טוב לשמים וישר לבריות, ושתי מדות אלו הן: "וקיים עלינו" - סוד הקיום של עם ישראל (אמרי שאול, עיני סכות אות כד).

חג השבועות זכר ליציאת מצרים

"וזכרת כי עבד היית במצרים ושמת ועשית את החקים האלה" (טו יב)

פסוק זה, המורה על זכירת יציאת מצרים, נאמר אחר הצווי לחג את חג השבועות. ויש ללמד מכך שלא רק פסח וסכות נקבעו זכר ליציאת מצרים, אלא אף את חג השבועות, שנחשב כהמשך לחג הפסח (ראה רמב"ן ויקרא כו ג) קבעה התורה לזכר כך. ואכן ה"לקוטי מהרי"ח" (סדר מנהגי חג השבועות) כתב שפסוק זה הוא המקור לכך שאנו אומרים בנסח הקדוש והתפלה בחג השבועות: "זמן מתן תורתנו מקרא קדש זכר ליציאת מצרים".

הגרש"ז אויערבאך מבאר שלכן בכל הימים הקדושים אנו מזכירים את שם היום בתחיתת הברכה הנאמרת לכבודו [מקדש השבת, ראשי חודשים, יום הזכרון ויום הכפורים], ואלו בכל שלשת הרגלים אנו חותמים ברכה זו בנסח אחיד: "מקדש ישראל והאמונים" מבלי לפרט את שם המועד. זאת משום שכל הרגלים נקבעו מאותה סבה - "זכר ליציאת מצרים", לכן נתקן נסח אחד לשלשתם (מנחת שלמה' ביצה ז א).

אמן - התחלת התשובה

דרש ראש הישיבה רבי אהרן קוטלר:

התחלת התשובה צריכה להיות דוקא בפעולות הטובות שאנו כבר עושים - בכך שנקפיד לעשותן כהגון. דבר זה אפשרי בשימת לב מעטה, ובפרט בדברים שאדם דש בעקביו ומזלזל בהם, אף שהם חמורים מאד, לדגמה בעגית אמן: הרי כמה הלכות נשנו בזה, והכל יודעים עד כמה החמירו חז"ל (ברכות מז א) באופן מבהיל בעגית אמן שלא כהגון, ואפשר להבין מזה עד כמה חמור חטאו של מי שמבטל עגית אמן לגמרי

(משנת רבי אהרן מאמרים ח"ב עמ' פ).

יהודי יקר!

חדש התשובה קרב וקא, וזוהי העת להתחזק בהקפדה על עגית אמן. המנהג גם אתה עם מזככי הרבים, והקדס לבוא לבית הכנסת לשמע את ברכות השחר מפי המתפללים.

להצטרפות:

נא מלא את הטפס במכשיר נדירים פלוס, ואנו נצר עמך אי"ה קשר לשליחת חמרים.

בין ממלאי הטפסים תתקם אי"ה הגרלה על שני כרטיסי ספר בשווי 1000 ש"ח כל אחד

עֶסֶק שֶׁל אָמוֹן

לב ובמחשבה יתרה.

בעקבות כך פשהגתי לפסוק (ט יט): "כי לא לנצח ישכח אביון..." אחר שהתעכבתי מעט בכונתו, שמתי לב שראשי תבותיו הם בדיוק בגימטריה 'אמן'. כקורא משבע של עלונכם, נושא עניית אמן היה מאז ומתמיד קרוב ללבי, וכשגליתי את האמור אמרתי בלבי: הנה קבלתי תשובה! עלי להתחזק בעניית אמן, ואז יעלה זכרוני לטובה לפני הקדוש ברוך הוא ולא אשכח חס ושלום.

המשכתי באמירת תהלים נרגשת. והנה, לקראת סוף הקריאה קבלתי את תשובת המחץ בשנית. תוך כדי שאני אומר בכונה את הפסוק (תהלים קט לא): "כי יעמד לימין אביון להושיע..." הבחנתי לתדהמתי שגם בפסוק זה הגימטריה של ראשי תבות היא 'אמן'! לפני כן היה זה הפסוק: "כי לא לנצח ישכח אביון" ומיד כשקבלתי על עצמי להתחזק באמן הגיעה ההבטחה: "כי יעמד לימין אביון להושיע".

עכשו כבר הבנתי ללא ספק: משמים רוצים שאתחזק בעניית אמן! החלטתי להקפיד ולפעל למען אמירת ברכות השחר בחברותא, וכן על אמירת אמן בכל הזדמנות.

מה אמר לכם? עוד בדרך חזור מהפתל התקשר אלי חבר ילדות, שכבר שנים לא דברתי עמו. עניתי לו והוא לאחר כמה מלות נימוס ספר לי שיש לו רשת של חגיות, וכעת הוא מחפש זכין שיפתח חנות פזו בעיר מגורי.

כשאמרתי לו שאין לי אגורה להשקיע, הוא הרגיע אותי שהוא ימסר לי סחורה ואשלם לו כשאמכר... ואכן פתחתי חנות פזו. כשאני ובני ביתי עובדים בה במשמרות מבקר ועד ערב, וברוך ה' ראינו ברכה עצומה בעמלנו, פרנסה יפה ומברכת.

במקביל פתחתי עסק של אמן. כל הברכות: מברכות השחר ועד ברכת "המפיל" נאמרות בביתנו בקול ללא פשרות! ברכה נאמרת רק בקול! ברכה ללא אמן היא משג שלא קיים אצלנו! ואף לבית הנכנסת אני משכים, כדי לענות אמן אחר המתפללים. ב"ה שני העסקים משגשגים במקביל.

אני מודה לכם מכל לב על המודעות העצומה שהעליתם לנושא. זכותכם רבה ועצומה. יתו ה' לרב מרמוי שטיין ולמשפחתו כח להמשיך בפעלותיו הנשגבות.

בברכה נאמנה, - ש' י'

אף אחד לא מאחל לעצמו משבר כלכלי. זאת מציאות שבבת אחת יכולה לסחף משפחה שלמה מחיים שלווים ורגועים אל תוך ים סוער של אי ודאות, בלבול וחוסר אונים.

לפניכם מכתב המתאר ספורו של אדם שנושע ממשבר כלכלי בזכות קבלה על התחזקות בעניית אמן. המכתב נשלח על ידי בעל המעשה למשרדי 'בני אמונים', והוא מגיש לפניכם בשנוי פרטים מתבקש:

בפתח מכתבי אצין כי זה שנים מספר שאני זוכה לקרא באופן קבוע בכל שבוע את הגליון 'וכל מאמינים' - גליון נפלא ומלא מסר, אשר אני וילדי מצפים לו בכליון עינים ממש.

רציתי לשתף אתכם בספור אישי ובסיעתא דשמיא מיחדת שזכיתי לה בזכות קבלה להתחזק בעניית אמן, קבלה שאני ב"ה עומד בה בעז.

היה זה לפני כשנה. באותה תקופה חיותי משבר כלכלי לא פשוט, מאדם המשפך מהכנסה קבועה ומקבדת הפכתי לבעל חוב נרדף וחסר כל.

אני יכול לתאר לכם כיצד נראה אדם בעל משפחה ברוכה, אשר עד עתה חי חיים מבססים, ופתאום באמצע החיים מוצא עצמו עני ואביון, עד שאין באפשרותו לפרנס את משפחתו.

משפחתי הרגלה בחסד ה' לרמת חיים סבירה. מעולם לא חיינו חי מותרות, אך תמיד השתדלתי שלא להשיב את פני ילדי ריקם. עתה נאלצתי למנוע מהם אף את הדברים המינימליים, והיתה זאת בעבורי משימה קשה ממש. לא הייתי רגיל למצבים שכאלה, והדבר גרם לי למתח נורא. בימים - כמעט לא אכלתי, ובלילות הייתי מתעורר רדוף סיוטים. חיותי על בשרי את מאמר חז"ל (נדרים סד ב): "עני חשוב כמות".

באחד הימים, לאחר דין ודברים לא פשוט עם בני ביתי, כזה המהוה חלק בלתי נפרד מקשיים כלכליים, נשאתי את רגלי לכתל המערבי להתפלל. הייתי שבור עד עמקי נשמתו ושפכתי שם דמעות כמים.

הרגשתי שעלי להתחזק במשהו, אף לא ידעתי מהו הדבר הנכון שכדאי לי להתחזק בו. רעיונות רבים התרוצצו במחיי והתקשיתי לבחור ביניהם. לבסוף, החלטתי לומר את כל ספר תהלים פסוק בפסוק, סמוך לשריד בית מקדשנו. קויתי שבמהלך אמירת התהלים יצוץ במחיי רעיון מצלח. התחלתי לקרא פרק אחר פרק, ומטבע הדברים - את הפסוקים המתארים מצב של עניות ומצוקה כלכלית אמרתי ביתר כונה, בשים

מעמד ברכות השחר

של האב והבנים

בספר 'רבנו הקדוש מטשכוב' (עמ' יא) מתאר מעמד אמירת ברכות השחר של הרבי מטשכוב הי"ד באזני אביו הגדול בעל הדברי חיים:

ספר רבי שלמה יהודה ויינבערגר אב"ד באגאטע, שבנסעו בצעירותו להסתופף בצל הדברי חיים' ראה איך שלפניו לכתו לתפלת שחרית קרא לשני בניו הצעירים רבי אליעזר מראצפערט ורבי יצחק ישעיה מטשכוב הי"ד וברכו לפניו בקול ברכות השחר, והדברי חיים' ענה אחריהם: "ברוך הוא וברוך שמו" ואמן. עניית אמן של הדברי חיים' היתה בכזו התלהבות, עד שעל כל הנוכחים "נפל פחד ומורא מעבודתו".

הרבי מטשכוב

ג' באול תש"ג

רבי יצחק ישעיה מטשכוב, בן זקוניו של בעל הדברי חיים, נולד בשנת תרכ"ד ובהיותו כבן שנתים נפטרה עליו אמו. בשנות ילדותו הוא גדל על ברפי אביו הגדול, אך בהיותו כבן שנים עשרה נפטר עליו אביו, והוא עבר להתגורר אצל אחיו הגדולים.

כבן עשרים נתעטר בכתר רבנות העיר טשכוב, ונהל בה את עדתו ברמה. בשנת תרנ"ג עבר להתגורר בקראקא וקבע בה את חצרו. קהל רב פקד את מעון קדשו, להתבשם מאור תורתו, לחזות בעבודתו הקדושה, לשאל בעצתו ולהנשע מברכות פיו.

כל ימי מגוריו בקראקא היה הוא הודה, זיוה והדרה של העיר. בליל ראש השנה היו כל בני העיר עוברים על פניו להתברך בברכת השנים. בקראקא אף הקים הרבי ישיבה למפלגי תורה בבית מדרשו, ובראשה עמד רבי חיים קריז'וטה.

הגיעו ימי הרעה. הנאצים כבשו את פולין, והרבי נע ונד להסתתר מפניהם. ביום ששי ערש"ק שופטים ג' באול תש"ג גלו הנאצים את מקום מחבואו בגטו בוכניה, שם הסתתר עם כעשרים מנכדיו. באותו הזמן הוצא הרבי להורג, כשהוא מעטר בטלית ובתפלין של אביו הקדוש. ארץ אל תכסי דמו.

הרבי מטשכוב הי"ד